

Ölməz ekran əsərləri

sunun klassikasına çevrilib. Bu, onu sübut edir ki, filmlə bağlı seçimlər də, dialoqlar da düzgün olub. Hər şey öz yerindədir”.

“Yük”

Mərhum dostum Rövşən Almuradlının quruluşçu rejissor kimi ilk müstəqil işi olan “Yük” bədii filmi ovaxtkı “Bəri bax” müstəqil kinostudiyasında ərsəyə gəlib. Bu tammetrajlı ekran işinin ssenari müəllifi Şahmar Ələkbərovdur. Filmdə Bakı milyoncusu Ağa Musa Nağıyevin həyatının 1 günü ərzində başına gələn əhvalatlardan söhbət açılır.

“Yük”də obrazların əsas “yük”ünü Mirzə Ağabəyli (Ağa Musa Nağıyev), Ağakışi Kazımov (Hacı Zeynalabdin Tağıyev), Nəhidə Orucova (qulluqçu Kübra), Loğman

dik. Gözlərindən sevinc yağan Rövşən isə cavabında zarafatla “Bəs şampan şorabları hanı?” – deyər soruşdu və hamımızı güldürdü. “O da olar” – dedik və yolboyu “Yük”ün məziyyətlərindən danışdıq. Ona qədər qısametrajlı “Hücum”, “Azadlığa gedən yollar” (müştərək), filmlərini çəkmiş, “Anamın kitabı” film-tamaşasını yaratmış, “Qəzəlxan”da aktyor kimi oynamış Rövşən müəllimə uğurlar arzuladıq. O da bir neçə il sonra “Cavad xan” filmi və digər möhtəşəm işləri ilə ümidlərimizi doğrultdu.

Ekran əsərində faytonda birlikdə gedən Tağıyevlə Nağıyevin dialoqu diqqət çəkir:

– *Adama qalan ad olacaq.*

– *Tikdiyimiz bu binalar balalarımızdır.*

– *Əkilər, yemişik, əkirik ki, yesinlər.*

Kərimov (xəfiyyə) və Məzahir Süleymanov (general Şubinski) və başqaları daşıyıblar.

“Yük”ün ilk dəfə ekranlarda getdiyi günün səhəri biz – AzTV-də çalışan bir qrup sumqayıtlı N.Nərimanov adına mədəniyyət evinin yanında dayanıb, Bakıya gedən avtobusu gözləyirdik. Həmyerlimiz Rövşən Almuradlı da gəldi və hamımız onu təbrik etdik. Rəhmətlik Məmməd Aslan, jurnalist Bahadır Şəfi və mən filmin uğurlu alındığını deyib, ekran təcəssümünün təqdir et-

bilib. “Yük”də Bakı Real Məktəbinin tikildiyi dövrün Nağıyevin guya xəsis olması ilə kontrastda verilən işıqlı tərəfləri əks olunub.

Qeyd edək ki, filmin bəstəkarı Eldar Mansurov burada Şəmsi Əsədullayev, redaktoru Orxan Fikrətoğlu isə Mirzə rolunda çəkiliblər. İctimai-siyasi formasiyanın dəyişməsi, qıtlıq və vəsait çatışmazlığı səbəbindən milli kinomuz üçün uğursuz olan 90-cı illərdə “Yarasa”, “Pəncərə”, “Qəzəlxan”, “Özgə vaxt” “Ağ atlı oğlan”, “Fəryad”, “Sarı gəlin”lə bərabər, “Yük” də boşluğun doldurulmasında mühüm rol oynayıb.

“Ümid”

Rejissor Gülbəniz Əzimzadənin rejissoru olduğu bu film Rövşən Almuradlı ilə Elman

Müəlliflər demək istəyiblər ki, xalq bu bələdən qurtarmaq üçün özündə qüvvə tapacaq, çətinlikləri dəf edəcək.

Əsas rollarda Məmmədkamal Kazımov (qoca), Məmməd Səfa (qardaşını axtaran), Muxtar İbadov (papaqlı kişi), Şükufə Yusupova (ana), Əminə Yusifqızı (baş həkim), Fuad Poladov (hərbi həkim) çəkiliblər.

Yuxarıda qeyd edildiyi kimi, 90-cı illərdə Azərbaycan kinematografiyasına aid filmlərin sayı əvvəlki dövrlərə nisbətən az olsa da, rejissorlar böyük əhəmiyyətli həyatı mövzulara üz tutaraq, estetik tələblərə cavab verə biləcək əsərlər çəkiblər. “Ümid” də bu sıradadır.

Mərhum Gülbəniz Əzimzadə daha öncə müharibə mövzusunda “Müqəddəs oda yanaram” filmi uğurla ekranlaşdırmışdı. Hər iki kinolentdə Qarabağ müharibəsinin gətirdiyi faciələr və insanın həyatda yerini tapması kimi təsirli səhnələr yer alıb. “Ümid”də, yeri gəldikcə, sənədli xronikadan istifadə olunub. “Barıt qoxulu” kadrlar siyasi-fəlsəfi-poetik mətnlərin səsləndirilməsi ilə müşayiət edilib.

...Bakıya vertolyotla xeyli yaralı gətirilir və onların arasında üzü tanınmaz hala düşmüş naməlum əsgər də var. Onun kimliyi bilinmir. Qardaşını, oğlunu, ərinə axtaran insanlar bu əsgərə ümid kimi baxırlar. Yəni hər kəs ümid edir ki, bu, onun doğması ola bilər...

Yaralı əsgərə ümidlə baxanlardan biri də orta yaşlı papaqlı kişidir. Aktyor Muxtar İbadov onun obrazını bivec, fürsətci birisi kimi təqdim edir. Amma rejissor hadisələrin gedişində personajın bu cəhətlərinə bir növ bəraət qazandırır. Papaqlı kişi karyerist olub və oğlunu ərköyün böyüdüb. Cinayət törətmiş oğlunun cəbhədə vuruşması isə mənəvi saflaşmadır. Ata oğlunun ona yazdığı, taleyində oynadığı mənfi rolu anladan etiraf məktubunu hamı üçün ucadan oxuyur ki, cəza olaraq daha çox mənəvi əzab çəksin. Çünki özünün dediyi kimi, o, ikili sima ilə ömür sürməkdən bezib.

Filmdə sensasiya gəzən telejurnalistin (Mehriban Zəki) tədricən öz yanlışını anlaması da ibrətamizdir. Acı gerçəklik əvvəlcə süjetinin reytingi barədə düşünən müxbirin, nəhayət, duyğularına toxuna bilir. Xüsusilə də, davada gözlərini itirmiş əsgərlə (Aqil M.Quliyev) qarşılaşanda o, öz səhvini başa düşür.

Sona yetməkdə olan 2025-ci ildə yubileyi qeyd edilən filmlərdən də göründüyü kimi, ötən əsrdə Azərbaycanda layiqli ekran əsərləri yaradılıb. Ənənənin uğurla davam etməsi, günümüzün tələblərinə cavab verən və şöhrəti ölkəmizin hüduqlarını aşan yeni filmlərin meydana gəlməsi arzusu ilə.

Ə.DOSTƏLİ
XQ